

УДК 343.13

Т. Г. Фоміна,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9513-1673>

ІНСТИТУТ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

Досліджено нормативно-правові акти XIX–XXI ст., визначено перелік запобіжних заходів, які застосовувались у радянський період під час здійснення кримінального судочинства на території нашої держави. Окреслено шляхи реформування цього інституту у сучасний період.

Ключові слова: кримінальний процес, запобіжні заходи, Кримінально-процесуальний кодекс УСРР, Кримінальний процесуальний кодекс України, реформування кримінального судочинства.

Постановка проблеми. Науковий підхід до реформування правової системи зумовлює звернення до історичного аналізу становлення та розвитку одного з основних інститутів кримінального процесуального права – запобіжних заходів. Слід визнати правоту І. Д. Беляєва, який зазначив, що правильне та повне дослідження законодавства є можливим лише за умови вивчення його історії, яка повинна йти паралельно з історією внутрішнього життя суспільства, при цьому підтримуючи та пояснюючи одна одну. Сучасне життя нашого суспільства й законодавство не можуть бути цілком зрозумілими та прозорими для нас, якщо ми не будемо володіти знаннями щодо законодавства, яке йому передувало, оскільки кожне з джерел права є нічим іншим, як розвитком, доповненням, поясненням, обмеженням або запереченням [1, с. 23]. Із цього приводу зауважимо, що історичний підхід до дослідження певного правового явища, зокрема запобіжних заходів, надасть можливість визначити, як і коли цей інститут виник, які основні етапи розвитку він проходив, і на підставі цього – спрогнозувати перспективи його розвитку.

Стан дослідження. Проблеми розвитку кримінального судочинства, зокрема інституту запобіжних заходів, у різні часові періоди вивчали такі відомі вчені, як С. І. Вікторовський, Ю. М. Грошевий, М. В. Давидов, П. Т. Землянський, О. Ф. Кістяковський, М. В. Кожевніков, П. І. Люблінський, В. Т. Маляренко, М. М. Полянський, В. М. Тертишник, І. Я. Фойницький, І. Г. Щегловітов та інші. Разом із тим більшість з праць присвячено дослідженню розвитку кримінального судочинства. У зв'язку з цим враховуючи напрацювання вказаних учених, слід детально дослідити питання становлення інституту запобіжних заходів.

Метою статті є дослідження нормативно-правових актів XIX–XXI ст., на підставі чого можна буде визначити перелік запобіжних заходів,

які застосовувались у радянський період під час здійснення кримінального судочинства на території нашої держави, й окреслити шляхи реформування цього інституту у сучасний період.

Виклад основного матеріалу. Інститут запобіжних заходів по-далав тривалий шлях розвитку та становлення. Питання виникнення цього інституту нами було висвітлено в окремій праці [2], де зазначено, що ухвалення у 1832 р. Зводу Законів Російської імперії фактично свідчило про виникнення інституту запобіжних заходів у кримінальному судочинстві, проте правові норми з урегулювання цього питання мали непослідовний характер. Статут кримінального судочинства 1864 р. більш чітко визначив перелік запобіжних заходів під час здійснення кримінального провадження та передбачив порядок їх застосування.

Подальший розвиток кримінального процесуального законодавства слід розглядати через призму радянського законодавства. У зв'язку з виникненням 11–12 (24–25) грудня 1917 р. Української Соціалістичної Радянської Республіки почала утворюватися радянська модель держави та права. Відсутність єдиного кодифікованого акта щодо правового регулювання кримінальних процесуальних відносин сприяла кодифікації законодавства, яке було здійснено в УСРР протягом 1922–1924 рр. Перший Кримінально-процесуальний кодекс УСРР було затверджено Всеукраїнським Центральним Виконавчим Комітетом 13.09.1922 (далі – КПК УСРР 1922 р.) [3]. Питанням застосування запобіжних заходів у цьому кодексі присвячено главу XII «Запобіжні заходи». Так, відповідно до положень ст. 147 КПК УСРР 1922 р. до запобіжних заходів належали такі: 1) підписка про невиїзд; 2) порука особиста та майнова; 3) застава; 4) домашній арешт; 5) взяття під варту. Запобіжні заходи застосовувались лише після притягнення підозрюваного до справи як обвинуваченого й могли бути змінені або скасовані після першого його допиту. У виняткових випадках запобіжні заходи могли застосовуватись до підозрюваного до пред'явлення йому обвинувачення (ст. 148).

Процесуальний порядок застосування запобіжних заходів було встановлено у ст. 149 КПК УСРР 1922 р., де визначалось, що у такому випадку слідчий повинен виносити постанову, яка має містити інформацію про злочин, в якому обвинувачується особа, та підстави застосування того чи іншого запобіжного заходу. Мета й підстави застосування певного виду запобіжних заходів визначались у ст. 150–164 КПК УСРР 1922 р. Окремо слід зазначити, що питання забезпечення прав особи, взятої під варту, розкривались у ст. 5–7 КПК УСРР 1922 р. Отже, як бачимо, у законі було визначено перелік запобіжних заходів і деякі риси регламентації процесуального порядку їх застосування.

Подальше вдосконалення кримінального процесуального законодавства пов'язано з ухваленням у 1924 р. Основ кримінального судочинства Союзу РСР і союзних республік. У зв'язку з цим виникла

потреба привести кримінальне процесуальне законодавство Української СРР у відповідність до загальносоюзних законів. З урахуванням цього 20.07.1927 було ухвалено КПК УСРР [4]. Цей КПК, з одного боку, відтворював чималу кількість статей свого попередника – КПК УСРР 1922 р., а з іншого – містив низку статей, що по-новому регулювали діяльність органів попереднього розслідування, прокуратури й суду [5, с. 105]. Подібними до КПК УСРР 1922 р. були й положення КПК УСРР 1927 р. щодо запобіжних заходів та особливостей їх застосування. Разом із тим до системи запобіжних заходів, окрім тих, що були визначені у попередньому кодексі, було також включено такий захід, як порука професійних та інших громадських організацій (ст. 142 КПК УСРР 1927 р.). Крім того, до військових службовців Червоної армії та Флоту як запобіжний захід можна було застосовувати і ближчий нагляд за ними в тих частинах, де вони служать.

Деяких змін зазнав і процесуальний порядок застосування запобіжних заходів. Так, відповідно до ст. 144 КПК УСРР 1927 р. слідчий не лише складав постанову про обрання запобіжного заходу, а й направляв копію цієї постанови прокурору. Прокурор міг запропонувати йому скасувати обраний запобіжний захід, замінити його іншим або ж обрати запобіжний захід у разі, якщо його не обрав слідчий. Пропозиція прокурора змінити, скасувати або обрати інший запобіжний захід була обов'язковою для слідчого, і її слід було негайно виконувати. Пропозицію прокурора слідчий мав право оскаржити до вищого прокурора, але оскарження не припиняло виконання (ст. 146). Загалом регулюванню питання застосування запобіжних заходів присвячено ст. 141–159 КПК УСРР 1927 р.

Таким чином, КПК УСРР 1927 р., порівняно з КПК УСРР 1922 р. дещо змінив систему запобіжних заходів і порядок їх застосування. Зміни торкалися й умов обрання деяких запобіжних заходів, зокрема майнової поруки та застави. Крім того, слід указати, що хоча домашній арешт як запобіжний захід був передбачений в обох кодексах, даних про практику його застосування у період дії вказаних КПК немає.

Говорячи про подальший розвиток законодавства, слід зазначити, що упродовж 30-х і до початку 50-х років ХХ ст. на становлення права безпосереднім чином впливав тоталітарний режим, який відзначався репресіями та беззаконням. Репресивна політика позначилася і на кримінально-процесуальному законодавстві. У 1937 р. було ухвалено Конституцію (Основний Закон) УСРР, яка закріпила демократичні засади кримінального процесу, зокрема те, що громадянам УРСР забезпечувалась недоторканність особи. Ніхто не міг бути заарештований інакше, як за постановою суду або із санкції прокурора (ст. 126) [6]. Проте закріплення таких законодавчих гарантій прав особи було знівельоване репресіями та розправами над людьми, яке відбувалось у зазначені роки.

На середину 1950-х рр. законодавство про судочинство, яке складалося із загальносоюзних законодавчих актів і кримінально-процесуальних кодексів союзних республік, було таким, що ухвалювалося у різні часи й тому відображало особливості того чи іншого періоду розвитку радянської держави. За дослідженнями науковців, більшість із цих законів були застарілими й не відповідали новим завданням подальшого розвитку радянського суспільства, а деякі суперечили один одному та Конституції СРСР [7]. Із метою вдосконалення кримінально-процесуального законодавства 25.12.1958 Верховною Радою СРСР було ухвалено «Основи кримінального судочинства Союзу РСР і союзних республік» [8]. На базі цього правового акта 28.12.1960 в Українській СРР було ухвалено Кримінально-процесуальний кодекс (набув чинності з 01.04.1961) [9] (далі – КПК 1960 р.), до якого було включено всі норми Основ кримінального судочинства 1958 р. Правовому регулюванню запобіжних заходів була присвячена глава 13 КПК 1960 р., де у ст. 149 передбачалося, що до запобіжних заходів належать такі: 1) підписка про невиїзд; 2) особиста порука; 3) порука громадської організації або трудового колективу; 4) взяття під варту; 5) нагляд командування військової частини або установи; 6) поміщення в дитячий заклад чи передання під нагляд батьків, опікунів або піклувальників. Рішення про застосування запобіжного заходу приймалось слідчим або прокурором у формі постанови (ст. 148), за винятком запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, про застосування якого необхідно було від прокурора отримати санкцію на арешт (ст. 157). Крім того, у положеннях ч. 2 ст. 155 КПК 1960 р. був передбачений перелік злочинів, за вчинення яких могло обиратися взяття під варту за мотивами лише однієї небезпечності злочинів. За дослідженням, на практиці за мотивами небезпечності злочину взяття під варту в той період застосовувалося в 90 % випадків [10, с. 23].

Із системи запобіжних заходів, визначених у КПК 1960 р., було виключено домашній арешт. Разом із тим у науковій літературі неодноразово висловлювалась пропозиція щодо його повернення до інституту запобіжних заходів. Така позиція була обумовлена поширеним застосуванням узяття під варту в ті часи, тому прибічники повернення домашнього арешту до системи запобіжних заходів вважали, що за його допомогою можна зменшити кількість обрання більш тяжкого запобіжного заходу, завдяки чому сфера кримінального процесу стала б більш гуманізованою [11, с. 52]. Протягом наступних років у КПК 1960 р. було внесено низку змін та доповнень, які свідчили про те, що держава поступово відходила від тоталітарних уявлень щодо здійснення кримінального судочинства й переходила до більш гуманних норм, спрямованих на захист прав та інтересів людини.

Після розпаду СРСР і набуття Україною у 1991 р. незалежності починають закладатись підвалини для реформування різних галузей права, у тому числі й кримінального процесуального. На ті часи, як

зазначає В. Т. Малярєнко, в Україні органи дїзнання, попереднього слїдства, прокуратури та суди застосовували кодекс, що передбачав правила та стандарти, якї дїяли в СРСР із притаманними йому ідеологією та правовими цінностями, якї не могли не гальмувати процес демократизації суспільства [12, с. 3]. Із метою реформування кримінального судочинства у 1992 р. було ухвалено Концепцію судово-правової реформи в Україні [13]. Під час проведення реформи серед інших заходів передбачалось внести зміни до КПК щодо закріплення судової перевірки законності затримання та тримання особи під вартою, про забезпечення підозрюваному й обвинуваченому права на захист, а також передбачалось провести інтенсивну роботу з підготовки та ухвалення нового КПК України. Положення Концепції стали орієнтирами для законотворачої діяльності в галузі вдосконалення кримінального процесуального законодавства. Про інтенсивність цієї діяльності свідчить той факт, що протягом 1992–2001 рр. зміни й доповнення до КПК вносилися більше п'ятдесяти разів.

На вдосконалення кримінального процесуального законодавства вплинуло також і ухвалення 28.06.1996 Конституції України [14], в якій у ст. 29 було регламентовано питання щодо забезпечення права особи на свободу й особисту недоторканність. На виконання вимог Основного Закону України у 2001 р. було розпочато проведення «малої судової реформи». Положення КПК України після внесення змін і доповнень до нього 21.06.2001 [15], крім інших суттєвих новацій, змінили підхід до застосування запобіжних заходів, надаючи виключне право суду обирати щодо особи тримання під вартою. Закони 2001 р. про внесення змін і доповнень до КПК, за слушним зауваженням Т. В. Шевченко, безперечно, в цілому можна охарактеризувати як такі, що поклали початок новому етапу в кримінальному судочинстві України, який наближає її до цивілізованих країн світу [16, с. 30].

Зроблене в галузі кримінально-процесуального законодавства України не стало завершальним етапом у роботі щодо його вдосконалення. У зв'язку з цим 08.04.2008 р. указом Президента України було затверджено Концепцію реформування кримінальної юстиції України [17], де зазначалось, що необхідно мінімізувати можливість застосування запобіжного заходу до особи у вигляді взяття під варту; у разі ж тримання під вартою підозрюваному (обвинуваченому) повинні надаватися додаткові гарантії захисту за участю захисника, оскарження дій та рішень суб'єктів розслідування й прокурора. Крім того, передбачалось запровадження інституту слїдчого судді, до повноважень якого серед інших слїд відносити обрання запобіжного заходу у вигляді взяття під варту. Разом із тим безкінечні зміни та доповнення до КПК 1960 р., на думку В. Т. Малярєнко, – це фактично латання старого, давно з'їденого мїлєю козуха. Скільки його не латай, а він все одно рветься. Подальше латання КПК не дасть позитивного результату. Необхідно ухвалити новий КПК, в якому б комплексно та системно, у відповідності до логіки обставин життя нинішнього часу

та з урахуванням європейських стандартів були б закріплені всі процесуальні норми [18, с. 92]. Зауважимо, що з 1960 р. до 2012 р. до КПК вносились зміни й доповнення понад 200 разів, що обґрунтовувало ухвалення нового КПК України, який відповідав би сучасним вимогам і міжнародним стандартам щодо захисту прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження.

13.04.2012 у другому читанні Верховна Рада України ухвалила Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України), в якому знайшли втілення гуманістичні підходи до інституту запобіжних заходів. Із раніше існуючої в КПК України системи запобіжних заходів вилучено підписку про невиїзд, поруку громадської організації або трудового колективу й нагляд командування військової частини, водночас запроваджено такі запобіжні заходи, як особисте зобов'язання та домашній арешт. Суттєвих змін зазнав процесуальний порядок застосування запобіжних заходів, оскільки на сьогодні всі такі заходи, визначені у ст. 176 КПК України, застосовуються слідчим суддею (під час досудового розслідування) або судом (під час судового провадження). Крім того, до позитивних змін також слід віднести те, що під час кримінального провадження, на відміну від часів дії КПК 1960 р., почали застосовуватись і альтернативні запобіжні заходи, зокрема застава та домашній арешт.

Аналіз судової практики свідчить, що за I півріччя 2017 р. до суду було подано 29791 клопотань про застосування запобіжних заходів, із них 4648 клопотань про застосування особистого зобов'язання (15,6 % від загальної кількості), 59 – про застосування особистої поруки (0,2 % від загальної кількості), 255 – про застосування застави (0,9 % від загальної кількості), 4810 – про застосування домашнього арешту (16,1 % від загальної кількості), 20019 – про застосування тримання під вартою (67,2 % від загальної кількості) [19]. Тобто бачимо, що на сьогодні найбільш часто використовуваним запобіжним заходом залишається тримання під вартою (67,2 % від загальної кількості застосування запобіжних заходів), що свідчить про збереження традиційного «репресивного» ухилу під час його обрання. Разом із тим статистичні дані свідчать і про зростання кількості застосування альтернативного тримання під вартою заходу, а саме домашнього арешту (16,1 %).

Подальше вдосконалення інституту запобіжних заходів повинно здійснюватися відповідно до Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, схваленої указом Президента України від 20.05.2015 № 276/2015 [20], де визначено, що хоча Конституція України й проголошує Україну правовою державою, в якій права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, водночас на сьогодні система правосуддя не виконує поставлені перед нею завдання на належному рівні. Одним з основних чинників такої ситуації є розбіжності між новими процесуальними повноваженнями

та реальними інституційними функціями суб'єктів досудового та судового етапів слідства та відсутність належної динаміки у наблизненні до стандартів Європейського Союзу. У зв'язку з цим окремого дослідження потребують міжнародні правові стандарти, що мають бути запроваджені під час здійснення сучасного кримінального судочинства, зокрема під час застосування запобіжних заходів.

Висновки. Таким чином, період з 1917 до 2012 рр. характеризується становленням інституту запобіжних заходів за Кримінально-процесуальними кодексами УСРР 1922, 1927 та 1960 років. До системи запобіжних заходів відповідно до КПК УСРР 1922 р. належали підписка про невиїзд, порука особиста та майнова, застава, домашній арешт і взяття під варту. У 1927 р. до неї, крім зазначених, було включено такий захід, як порука професійних та інших громадських організацій. Відповідно до КПК 1960 р. система запобіжних заходів була дещо змінена, зокрема було виключено такі заходи, як застава та домашній арешт. У зв'язку з цим найбільш використовуваними запобіжними заходами були підписка про невиїзд або тримання під вартою. Альтернативні запобіжні заходи фактично не застосовувались.

Можна казати, що у 2012 р. почався новий етап у розвитку кримінального судочинства, який свідчить про становлення сучасної моделі інституту запобіжних заходів, спрямованої на забезпечення прав особи під час їх застосування. Ураховуючи напрямки розвитку, визначені Стратегією реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, подальше вдосконалення інституту запобіжних заходів повинно здійснюватися відповідно до міжнародних правових стандартів.

Список бібліографічних посилань: 1. Беляев И. Д. История русского законодательства. СПб. : Лань, 1999. 640 с. 2. Фоміна Т. Г. Виникнення інституту запобіжних заходів у кримінальному процесі. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2017. № 4 (80). С. 128–134. 3. Уголовно-процесуальный кодекс Украинской ССР 1922 г. Харьков : Юрид. изд-во Наркомюста УССР, 1925. 224 с. 4. Кримінально-процесуальний кодекс УСРР 1927 р. Харків : Юрид. вид-во Наркомюсту УСРР, 1927. 124 с. 5. Суслó Д. С. Історія суду Радянської України (1917–1967 рр.). Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1968. 233 с. 6. Конституція (Основний Закон) Української Радянської Соціалістичної Республіки : затв. постановою Надзвичайного XIV Українського З'їзду Радвід 30.01.1937 // Верховна Рада України : офіц веб-сайт. URL: <http://gska.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1937.html> (дата звернення: 28.11.2017). 7. Евтеев М. П., Саратовских Л. В. О работе комиссии законодательных предположений над проектом Основ уголовного судопроизводства Союза ССР и союзных республик // Вопросы судопроизводства и судоустройства в новом законодательстве Союза ССР. М. : Госюриздат, 1959. С. 442–443. 8. Об утверждении Основ уголовного судопроизводства Союза ССР и союзных республик: закон СССР от 25.12.1958. *Ведомости Верховного Совета СССР*. 1959. № 1. Ст. 15. 9. Уголовно-процесуальный кодекс Украинской ССР : закон Украинской ССР от 28.12.1960. Киев : Гос. изд-во полит. лит. УССР, 1961. 214 с. 10. Даль А. Л.,

Абламський С. Є. Тримання під вартою як запобіжний захід у кримінальному провадженні : монографія / за заг. ред. О. О. Юхна. Харків : Вид. Панов, 2017. 238 с.

11. Овчинников Ю. Г. Домашний арест как мера пресечения в уголовном процессе : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. М., 2006. 209 с.

12. Маляренко В. Т. Кримінально-процесуальне законодавство України: питання становлення і розвитку. *Права України*. 2003. № 9. С. 3–14.

13. Про Концепцію судово-правової реформи в Україні : постанова Верховної Ради України від 28.04.1992 № 2296-ХІІ // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2296-12> (дата звернення: 28.11.2017).

14. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

15. Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України : закон України від 21.06.2001 № 2533-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2533-14> (дата звернення: 28.11.2017).

16. Шевченко Т. В. Нове кримінально-процесуальне законодавство потребує подальшого вдосконалення. *Вісник Верховного Суду України*. 2002. № 3. С. 30–31.

17. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року «Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів» : указ Президента України від 08.04.2008 № 311/2008 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311/2008> (дата звернення: 28.11.2017).

18. Маляренко В. Т. Перебудова кримінального процесу України в контексті європейських стандартів : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2005. 512 с.

19. Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження : перше півріччя 2017 року : форма 1-1. Розділ 5 // Судова влада України : сайт. URL: http://court.gov.ua/userfiles/file/DSA/DSA_2017_all_docs/17ordersmarch/Forma_1_1_2_%202017.xls (дата звернення: 28.11.2017).

20. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки : указ Президента України від 20.05.2015 № 276/2015 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276/2015> (дата звернення: 28.11.2017).

Надійшла до редколегії 13.12.2017

Фомина Т. Г. Институт мер пресечения: ретроспективный анализ и перспективы реформирования

Исследованы нормативно-правовые акты XIX–XXI веков, определён перечень мер пресечения, которые применялись в советский период при осуществлении уголовного судопроизводства на территории нашего государства. Намечены пути реформирования данного института в современный период.

Ключевые слова: уголовный процесс, меры пресечения, Уголовно-процессуальный кодекс УССР, Уголовный процессуальный кодекс Украины, реформирование уголовного судопроизводства.

Fomina T. H. Institution of preventive measures: retrospective analysis and perspectives for reforming

The scientific approach to the reform of the legal system leads to address to the historical analysis of the formation of one of the main institutions of criminal procedural law – preventive measures. Historical approach to the study of a particular legal phenomenon, in particular preventive measures, made it possible to determine how and when this institution arose, what stages of development it passed, and on this basis – to predict the perspectives for its development.

Regulatory acts of the XIX–XXI centuries have been studied, the list of preventive measures that were used in the Soviet period during the criminal judicial proceedings on the territory of our state has been determined, and the ways of reforming this institution in the modern period have been outlined. It has been established that the period from 1917 to 2012 is characterized by the formation of the institution of preventive measures under the Criminal and Procedural Code of Ukrainian Socialist Soviet Republic of 1922, 1927 and 1960. The system of preventive measures in accordance with the Criminal and Procedural Code of Ukrainian Socialist Soviet Republic of 1922 included a written undertaking not to leave the place, a personal and property guarantee, a pledge, house arrest and detention in custody. In 1927, the system of preventive measures, in addition to those mentioned, included such a measure as the guarantee of professional and other non-governmental organizations. According to the Criminal and Procedural Code of 1960, the system of preventive measures has been somewhat modified, since such measures as caution bail and house arrest were excluded. In this regard, the most used preventive measures were a written undertaking not to leave the place and detention in custody. Alternative preventive measures were not actually applied.

In 2012, there was a new stage in the development of criminal judicial proceedings in Ukraine, which indicated the formation of a modern model of the institution of preventive measures aimed at ensuring human rights during their application. Taking into account the directions of development, we have defined the Strategy for the reform of the judicial system and related legal institutions for 2015–2020, further improvement of the institution of preventive measures should be carried out in accordance with international legal standards.

Keywords: criminal procedure, preventive measures, Criminal and procedural Code of Ukrainian Socialist Soviet Republic, Criminal Procedural Code of Ukraine, reform of criminal judicial proceedings.

